

του δρος **ΠΕΤΡΟΥ ΤΖΕΦΕΡΗ***

Περπατήσατε ποτέ πάνω σε γυαλί πάχους 4 ιντσών έχοντας ταυτόχρονα την αίσθηση ότι αιωρείστε στο κενό σε ύψος πάνω από 1,2 χιλιόμετρα (4.000 πόδια); Κι ακόμα έχοντας τριγύρω μια φοβερή θέα, ανεμπόδιστη σε κάθε κατεύθυνση, του ωραιότερου φαραγγιού στον κόσμο (Grand Canyon) και του ποταμού Κολοράντο χαμηλά κάτω από τα πόδια σας;

Αν αντέχετε την πρόκληση μπορείτε να πατήσετε το γυαλί με τα ειδικά παπούτσια που θα σας δώσουν οι Ινδιάνοι Hualapai, οι ιδιοκτήτες της περιοχής αλλά και του σπουδαίου αυτού αρχιτεκτονικού εγχειρήματος. Μπορείτε ακόμη να χοροπηδήσετε πάνω στο γυαλί

Grand Canyon Skywalk: Εσείς περπατήσατε στον ουρανό;

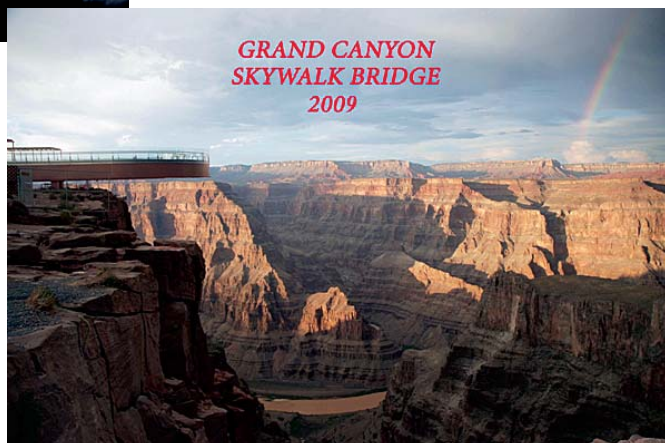
τουρίστες στο λιγότερο γνωστό δυτικό Grand Canyon (το λεγόμενο «west rim»), το οποίο σε σύγκριση με το πιο δημοφιλές «Εθνικό Πάρκο του Grand Canyon» προσελκύει ένα μικρό μέρος του συνό-

λου των 4-5 εκατομμυρίων τουριστών. Ήδη, όμως, αυτό έχει αλλάξει στα δύο χρόνια που υφίσταται η γέφυρα και θα αλλάξει ριζικά όταν ολοκληρωθεί η υποδομή για την οδική πρόσβαση στην περιοχή από το Las Vegas, που δεν απέχει πάνω από 2,5 με 3 ώρες.

Την περίφημη γυάλινη κατασκευή που βρίσκεται 4.000 πόδια πάνω από τον πυθμένα του φαραγγιού και ξεπερνά σε ύψος τον πύργο του CNN, το «Sears

χωρίς κίνδυνο, μιας και υπάρχουν ειδικοί αποσβεστήρες, οι οποίοι λειτουργούν σαν απορροφητές δονήσεων και εξουδετερώνουν τους κλυδωνισμούς μετατρέποντας την κινητική ενέργεια σε θερμική...

Η γυάλινη γέφυρα του «Grand Canyon Skywalk» έχει σχήμα πετάλου «U» και είναι ένα μονοπάτι με γυάλινο πάτωμα που κατασκευάστηκε με σκοπό να προσελκύσει

* Δρ. μηχανικός ΕΜΠ - συγγραφέας, <http://elladitsamas.blogspot.com/>

Tower» το «Empire State Building» και γενικά όλα τα μεγάλα κτίρια, κατασκεύασε η φυλή των ιθαγενών Hualapai, η οποία κατοικεί στο «west rim». Επειδή, μάλιστα, η όλη διαχείριση της επένδυσης αυτής είναι το μοναδικό της έσοδο, χρεώνει δικαιωμα-

Επιπλέον, αντέχει ανέμους που κινούνται με ταχύτητα 100 mph και σεισμούς 8 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ, μέσα σε ακτίνα 50 μιλίων. Μάλιστα το γυαλί που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή περιέχει λιγότερο οξείδιο του σιδήρου από το συνηθισμέ-

τικά τη φωτογραφία πάνω στη γέφυρα 20-30 δολάρια. Νομίζουμε ότι δεν έχει και τόσο μεγάλη σημασία αν σκεφτεί κανείς το κόστος της γέφυρας των 30 εκατομμυρίων δολαρίων αλλά και το εξίσου σημαντικό ανταποδοτικό όφελος.

Το «Skywalk» είναι ένα πραγματικό «engineering masterpiece»! Μπορεί να αντέξει βάρος 70 τόνων, το οποίο αντιστοιχεί, περίπου, σε 800 άτομα. Ωστόσο, μόνο 120 άτομα τη φορά επιτρέπεται να περπατούν επάνω του.

νο γυαλί, ώστε να του προσδίδει μεγαλύτερη διαύγεια και διαπερατότητα από το φως.

Εμένα τελικά με... άντεξε η γέφυρα - μπαλκόνι και με αντάμειψε με την εξαιρετική αίσθηση του κενού αλλά και του φυσικού τοπίου. Με το δέος του τεράστιου

πόδι στο φυσικό κενό και το άλλο στην ανθρώπινη κατασκευή, την οποία εμπιστεύεσαι ότι δεν πρόκειται να σε προδώσει... Κι ακόμη, με την ελπίδα πως αρχιτεκτονική και φύση μπορούν να λειτουργήσουν μαζί, βοηθώντας στην οικονομική ανάπτυξη μιας περιοχής. Και, τέλος, με μια εύλογη απορία: Αν είχαμε κι εμείς ανάλογα τοπία στην Ελλάδα -που σίγουρα έχουμε τηρουμένων των αναλογιών- θα ήταν δυνατή μια α-

φαραγγιού που σμίλεψε ο ποταμός Κολοράντο για πάνω από 2.000 χρόνια, τις εξαιρετικές χρωματικές αποχρώσεις των βράχων, την αίσθηση ότι έχεις το ένα

νάλογη κατασκευή ή θα σταματούσε ως συνήθως στο ΣτΕ, με το σκεπτικό της βάνουσης επέμβασης στο φυσικό περιβάλλον και στην «ιερότητα» του τοπίου;

Για τους συντάκτες του «Επωνύμως»

Το «Ενημερωτικό Δελτίο», σ' αυτές τις σελίδες, δημοσιεύει κείμενα με απόψεις επί θεμάτων, τα οποία έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την επιστήμη, το έργο και τα επαγγελματικά ζητήματα των μηχανικών. Δε δημοσιεύονται σ' αυτές τις σελίδες εισηγήσεις σε Συνέδρια, Ημερίδες κ.ά. που έχουν θέση σε άλλες εκδόσεις του ΤΕΕ. Η έκταση των κειμένων γι' αυτή τη «στήλη» δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 1.300 λέξεις, ενώ είναι δυνατόν να συνοδεύ-

ονται από φωτογραφίες ή σχέδια που συνδέονται άμεσα με το κείμενο. Η Σύνταξη του περιοδικού διατηρεί το δικαίωμα της δημοσίευσης ή όχι των κειμένων που αποστέλλονται, όπως επίσης να παραπέμπει στις Επιστημονικές Επιτροπές του ΤΕΕ θέματα, τα οποία δεν μπορούν να κριθούν με δημοσιογραφικά κριτήρια. Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται. Τα κείμενα, φωτογραφίες και σχέδια θα πρέπει να αποστέλλονται στο e-mail: deltio-yli@central.tee.gr

Πριν από 25 χρόνια, στα μέσα της δεκαετίας του 1980, ο Αμερικανόκαναδός συγγραφέας William Ford Gibson περιέγραψε ευφάνταστα τον κυβερνοχώρο ως μια «συναινετική παραίσθηση (consensual hallucination), την οποία ζουν καθημερινά εκατομμύρια νόμιμοι χρήστες σε κάθε χώρα και παιδιά που μαθαίνουν τις μαθηματικές έννοιες... Μια γραφική αναπαράσταση των δεδομένων που πηγάζουν από το σύνολο όλων των υπολογιστών του κόσμου. Αδιανόγητη πολυπλοκότητα. Γραμμές φωτός που διασχίζουν τον μη-χώρο του νου, συμπλέγματα και αστερισμοί δεδομένων. Σαν τα φώτα της πόλης που τρεμοσβήνουν» (Gibson, 1984).

Χωρίς αμφιβολία, ο «κυβερνοχώρος» (cyberspace) έχει ήδη ανατείλει ως ένα από τα φωτεινότερα, δημοφιλέστερα και ισχυρότερα σύμβολα του 21ου αιώνα, του αιώνα της «υπερσφαίρας» (R. Debray). Πρόκειται για τη «νέα γη πέρα από τον ορίζοντα» (W. Mitchell), τον ψηφιακό τόπο της γνώσης και της τεχνοεπιστήμης, έναν αναδυόμενο χαοτικό χώρο δυναμικής επιπεδωτικής αλληλεπίδρασης μεταξύ ανθρώπινων υποκειμένων, ετερογενών κοινωνικοπολιτισμικών πρακτικών και συγκλινουσών τεχνολογιών (converging technologies), δίχως εδαφικούς διαχωρισμούς και περιορισμούς. Η «μέσω υπολογιστή επικοινωνία» (computer - mediated communication) τείνει αναπόφευκτα να αναχθεί σε δεσποζούσα μορφή του σύγχρονου (μετανεωτερικού) κοινωνικού δεσμού. Η «κοινωνική δικτύωση» (social networking) ψηφιοποιείται και, επομένως, αλλάζει αισθητική, ρυθμό, χαρακτήρα και περιεχόμενο.

Η εκρηκτική λειτουργική σύζευξη (ή «διακλάδωση») μεταξύ πληροφορίας και διαδικτυακής τεχνολογίας ενέχει κρίσιμες διαστάσεις καθημερινής κοινωνικής επανάστασης. Η τεράστια, ανεξάντλητη και αναπόδραστη δύναμη των «weblogs» ή «blogs» (ελληνιστί ιστολόγια) κυριολεκτικά γονά-

τισε και συνέτριψε τη στατική, ομοιογενποιητική και μονόδρομη λογική της τηλεόρασης και της τηλεοπτικής ενημέρωσης. Τα blogs δυναμικά αναστατώνουν τα λιμνάζοντα νερά της καθημερινότητας, αναστατώνουν, ετερογενοποιούν και αποσταθεροποιούν την κοινωνία, παράγοντας συνεχώς πολλαπλές «συνεργατικές αλήθειες» και μια «μεταβλητή κοινωνική γεωμετρία» (Katerelos, 2009). Αλλά δεν υπάρχει τίποτα πιο κοινωνικό από τα ίδια τα blogs!

Για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρώπινης επικοινωνίας, το «ακροατήριο» (audience) αυτονομείται, απο-

κό και ουτοπικό. Για να ακριβολογούμε, αποτελεί μια γιγαντιαία φενάκη.

Μετά τη ραγδαία ανάπτυξη και διείσδυση του ευρυζωνικού διαδικτύου, οι κοινωνικές πραγματικότητες παράγονται διαρκώς με ταχύτερους ρυθμούς. Πιο συγκεκριμένα, με την αθόρυβη έλευση του λεγόμενου «κοινωνικού ιστού» («social web» ή «web 2.0»), δημιουργείται ταχύτατα ένα εντελώς ρευστό και αποκεντρωμένο, ή άκεντρο, παγκόσμιο «δυναμικό σύστημα» (ένα ακανές και αδύμητο σύστημα αυτοοργανούμενων, αυτορυθμιζόμενων και αυτοεξελισσόμενων δυναμικών κοινοτήτων). Το σύστημα

νατότητες του ιστού. Το μέλλον του βρίσκεται στο παρελθόν του. Σε εκατό χρόνια, 15 χρόνια θα φαίνονται σαν τα πρώτα βήματα του Διαδικτύου, όταν ακόμα δεν υπήρχε η δυνατότητα συγκέντρωσης όλης της πληροφορίας» (Μπέρνερς Λι, 2008).

Στο παραπάνω πλαίσιο, χρειάζεται απαραίτητως και η πλήρης εξάλειψη του λεγόμενου «ψηφιακού χάσματος» (digital divide), της ανισότητας δηλαδή ανάμεσα στους «έχοντες» (πληροφοριοπλούσιοι) και τους «μη έχοντες» (πληροφοριοφτωχοί) δυνατότητα πρόσβασης στις νέες τεχνολογίες υπολογιστών και επικοινωνιών

Τα blogs και η κοινωνική δυναμική

των **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΕΚΕΡΗ***
και **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΤΣΕΚΕΡΗ****

μαζικοποιείται, εξατομικεύεται και κινητοποιείται/ενεργοποιείται, κατά τρόπο διαλογικό/διαδραστικό, γνήσια δημοκρατικό και ουσιαστικά συμμετοχικό. Τώρα, πλέον, πολλοί επικοινωνούν με πολλούς κι όχι ένας με έναν (π.χ. τηλέφωνο), ή ένας με πολλούς (π.χ. ραδιόφωνο, τηλεόραση): «Το διαδίκτυο δεν είναι μεγάλωτο, είναι συζήτηση» (J. D. Lasica). Το κλασικό δίπολο πομπός - δέκτης καταργείται, εφόσον όλοι μας γινόμαστε πομποί και δέκτες ταυτόχρονα, συμβάλλοντας συνειδητά ή ασυνείδητα στη «διαίωξη της συζήτησης» (Hans - Georg Gadamer).

Τα blogs καταδεικνύουν και αποδεικνύουν στην πράξη ότι η κοινωνική δυναμική δεν θα πάψει ποτέ να μας εκπλήσσει, ευχάριστα ή δυσάρεστα (τουλάχιστον έτσι μπορούμε πάντοτε να αποφεύγουμε τη μονοτονία και... να ελπίζουμε)! Η ηγίωση (δηλαδή, ο ολοκληρωτικός έλεγχος από τα πάνω) της κοινωνικής δυναμικής, υπό τη μορφή, λ.χ., μιας ορθολογιστικής «επιστημονικής κοινωνικής πολιτικής», φαντάζει απολύτως ανέφικτη. Η κοινωνική δυναμική ούτε ελέγχεται, ούτε υποτάσσεται, ούτε περιστελλεται. Το παραδοσιακό «θετικιστικό» όραμα της γραφειοκρατικής «κοινωνικής μηχανικής» (κατά τον Auguste Comte) είναι πέρα για πέρα άπιαστο, ανεδαφ-

αυτό ορθώνεται καθημερινά ενάντια στο αυταρχικό, μονολογικό, αυστηρά κεντροποιημένο σύστημα της τηλεόρασης και τα απρόσωπα «μαζικά» ακροατήριά της.

Θεωρητικά, μια επικοινωνιακή συνθήκη, σύμφωνα, με την οποία, απλώς, όλοι μιλούν με όλους, συνεπάγεται την απόλυτη σταθερότητα του συστήματος και την προβλέψιμη περιοδική αναπαραγωγή της κοινωνικής τάξης (μια κατάσταση δηλαδή μονότονης, ανιαρής και βαρετής κοινωνικής ισορροπίας). Στην πραγματικότητα, όμως, εντός του κυβερνοχώρου, πολλοί μιλούν με πολλούς (πέρα από προκαθορισμένα δίπολα), δημιουργώντας ακατάπαυστα τοπικότητες και, άρα, εγγενώς πολύπλοκες συνθήκες ριζικού μετασχηματισμού της κοινωνικής δομής (online και offline).

Φυσικά, μιλάμε εδώ για νέες εναλλακτικές δυνατότητες κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής (βλ. ενδεικτικά Hagen, 2000), οι οποίες, ως εκ της φύσεώς τους, είναι μη γραμμικές και μη προβλέψιμες. Αυτό το οποίο είναι βέβαιο είναι ότι το ταξίδι στην ακανή «χώρα του blogistan» θα συνεχίσει να μας γοητεύει, να μας συναρπάζει και να μας επιφυλάσσει σημαντικές εκπλήξεις, καινοτομίες και ανατροπές (for better or for worse...)!

Όπως ακριβώς διαπιστώνει ο Τιμ Μπέρνερς Λι, εφευρέτης του World Wide Web (WWW), συνεχίζεται η αναδυόμενη αίσθηση ότι «μόλις έχουμε ξεκινήσει να ανακαλύπτουμε τις δυ-

(και ιδιαίτερα στο Διαδίκτυο και τα blogs) –και άρα στα πολλαπλά πλεονεκτήματά τους. Τούτο συνεπάγεται ισότητα ψηφιακών δικαιωμάτων (digital rights).

Σε αυτή την κριτική - αναστοχαστική κατεύθυνση, θα μπορούσε να συμβάλει καταλυτικά μια έλλογη επικοινωνιακή αγωγή (μια ανθρωπιστική «online παιδαγωγική» κατά τον Andrew Feenberg, ή μια ολική επικοινωνιακή παιδαγωγική, για να παραφράσουμε τον Pierre Bourdieu), η συστηματική ηθικοπρακτική καλλιέργεια της ιδιότητας του «διαδικτυακού πολίτη» (netizen), αλλά και η συλλογική άρθρωση μιας (bottom-up) ριζοσπαστικής Virtualpolitik –δηλαδή, μιας «Realpolitik των δυναμικών θεσμών» (Losh, 2009).

Αναφορές

- Gibson, W. (1984) «Neuromancer» (New York: «Ace»).
- Hagen, M. (2000) «Digital democracy and political systems. In: Hacker», K. L. & van Dijk, J. (eds.) «Digital Democracy. Issues of Theory and Practice» («Sage», London, pp. 54-69).
- Katerelos, I. (2009) «Social networks as infrastructure containing social dynamics: a variable social geometry. "Web Science 2009: Society On-line"» (International Conference, Athens, 18th-20th March 2009).
- Losh, E. (2009) «Virtualpolitik» (Cambridge: «MIT Press»).
- Μπέρνερς Λι, T. (2008) «Οι ειδικοί προβλέπουν την εξέλιξη του Διαδικτύου» («Η Καθημερινή», 06.05.2008).

* Δρ. ΕΜΠ και ερευνητής ΚΕΠΕ

** Διδάσκων στο Τμ. Ψυχολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Υπήρξαν εποχές που η αναθεώρηση των διατάξεων του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού θεωρείτο σοβαρό θέμα και αποτελούσε αντικείμενο ευρύτατου διαλόγου, κυρίως μεταξύ των σχετικών επιστημονικών φορέων -και όχι μόνο. Δυστυχώς, στο πλαίσιο της επανίδρυσης του κράτους, η αναθεώρηση θεμελιωδών διατάξεων του ΓΟΚ έχει υποβαθμιστεί σε εμβόλιμη τροπολογία φοροεπισπρακτικού χαρακτήρα.

Με τις εξαγγελθείσες και ήδη

σε το 1977 επί υπουργίας Στ. Μάνου, με την ενεργό συμμετοχή του ΤΕΕ, υπήρξε αντικείμενο μακράς δημόσιας διαβούλευσης και ολοκληρώθηκε το 1985 επί υπουργίας Ευ. Κουλουμπή.

Η κεντρική ιδέα ήταν να καταστήσει το συντελεστή δόμησης το βασικό εργαλείο της οικοδομικής διαδικασίας. Δεν είναι τυχαίο ότι εκείνη ακριβώς την εποχή πραγματοποιήθηκε και μια μικρή επανάσταση με την για πρώτη φορά μείωση των υφιστάμενων συντελεστών δόμησης, αριθμητικών και έμμεσων,

ψη, περιορίζοντας έτσι τη δυνατότητα των επιλογών.

Παρ' όλα αυτά η αρχική μορφή του ΓΟΚ/85 αποτέλεσε μία σημαντική τομή, που επέτρεψε τη δημιουργία αξιόλογων κτιρίων και τη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης. Ο αρχικός ΓΟΚ/85, μεταξύ άλλων, καταργούσε τη φαιδρότητα των συστημάτων δόμησης, δημιουργούσε ένα ανεκτό στερεό που επέτρεπε επιλογές, εισήγαγε την έννοια των ημιυπαίθριων χώρων, χώρων χαρακτηριστικά συνυφασμένων με τις ελληνικές

τόνισσας και όχι η μεγιστοποίηση των ακάλυπτων χώρων επ' ωφελεία της πόλης.

Αλληπάλληλες αποφάσεις οδήγησαν σ' έναν κυκεώνα ερμηνευτικών εγκυκλίων που συνεχώς προκαλούσαν την ανάγκη νέων ερμηνειών, δημιουργώντας μια κινούμενη άμμο ανοιχτή στις ορέξεις όποιου θεωρούσε ότι θίγεται, και βέβαια ποιος δε θίγεται όταν κτίζει ο γείτονας.

Οι σχετικές διατάξεις όπως διαμορφώθηκαν και ισχύουν, αποτελούν μνημείο ασάφειας και μικροαστικής διαστροφής. Θεωρώ ότι στο μέλλον θα διδάσκονται ως ένα πρώτης τάξεως παράδειγμα προς αποφυγήν.

Έτσι φτάσαμε, μετά και την ακατανόητη μείωση των προβλεπόμενων στον ΓΟΚ/85 υψών και μάλιστα με εισήγηση του Συλλόγου Π. Μηχανικών, στην αναθεώρηση του 2000. Η δικαιολογία που χρησιμοποιήθηκε, δηλαδή ο σεισμικός κίνδυνος, είναι ανάξια συζήτησης, μια και η μείωση των υψών δεν αφορούσε μόνο το μέγιστο ύψος, αλλά και τα ενδιάμεσα, όπως, π.χ., το προβλεπόμενο για το Σ.Δ. 0,8 από 15,00 σε 13,00 μέτρα. Είναι σαφές ότι όλα αυτά αποτελούν έκφραση μιας βαθιά συντηρητικής και ανελεύθερης νοοτροπίας, που δεν μπορεί να ανεχθεί τη διαφορετικότητα και την ελευθερία επιλογής, αλλά απαιτεί μια διατεταγμένη ομοιομορφία.

Το μόνο που διαφοροποίησε πια τον ΓΟΚ/2000 από τον ΓΟΚ/73 της χούντας ήταν τα υπολείμματα των ημιυπαίθριων χώρων.

Το γεγονός ότι υπήρξε μαζική κατάχρηση, μεταξύ άλλων και των ημιυπαίθριων χώρων, προφανώς και δεν ήταν αδυναμία του νόμου, αλλά έκφραση της ανικανότητας του κράτους να ελέγξει την οικοδομική δραστηριότητα, ανικανότητα, η οποία θα συνεχίσει να υπάρχει και μετά την ψήφιση της τροπολογίας. ■

Ρέκβιεμ για τον ΓΟΚ/1985

του **ΚΩΣΤΑ ΔΙΒΕΡΗ***

άρων άρον ψηφισθείσες από το θερινό τμήμα της Βουλής, ρυθμίσεις για τους ημιυπαίθριους χώρους δίδεται πλέον και η χαριστική βολή, στο ήδη τυμπανισμένο πτώμα του αλήστου μνήμης ΓΟΚ του 1985.

Εφαρμόζεται έτσι, για μια φορά ακόμη, η πατροπαράδοτη μέθοδος του θάνατου ελληνικού κράτους: Ό,τι αδυνατούμε ή δε θέλουμε, να ελέγξουμε, το καταργούμε, πάντα φυσικά με το αζημίωτο. Η συνταγή και παλιά είναι και απλή: επιβράβευση της αυθαιρεσίας, τιμωρία των «κορόιδων», και άνοιγμα νέου κύκλου αυθαιρεσίας.

Με τον τρόπο αυτό ολοκληρώθηκε άλλη μια «μεταρρύθμιση». Μόνο που και αυτή δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια παλαιοσυντηρητική αντιμεταρρύθμιση.

Ο ΓΟΚ/85, παρ' ότι νοθεύτηκε ήδη κατά την επεξεργασία του, αποτέλεσε όντως μια πραγματική μεταρρύθμιση.

Η μεταρρύθμιση αυτή ξεκίνησε

όπως είχαν διαμορφωθεί μετά το εγκληματικό όργιο των χουντικών προσαυξήσεων, που κι αυτές υπήρξαν συνέχεια της κατεστημένης νοοτροπίας των «ορόφων».

Έτσι ο Σ.Δ. θα μπορούσε να υλοποιείται ελεύθερα μέσα σε ένα ευρύ στερεό το οποίο καθορίζεται από την περιβάλλουσα δόμηση και τη μορφολογία του εδάφους.

Το ύψος και η κάλυψη καθίστανται δευτερεύοντα στοιχεία, μια και λειτουργούν αντιστρόφως, δηλαδή η επιλογή της πραγματοποίησης του μεγαλύτερου ύψους οδηγεί σε μικρότερη κάλυψη και αντίστροφα. Και οι δύο επιλογές λειτουργούν ευεργετικά για την πόλη, στο πλαίσιο πάντα του υφιστάμενου Σ.Δ., ο οποίος και καθορίζει τελικά τη μορφολογία του δομημένου περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής της συγκεκριμένης περιοχής.

Δυστυχώς, υπό το βάρος των δεκαετιών, καθώς η κεντρική εξουσία «έδινε ή δεν έδινε ορόφους», από την αρχή υπήρξε και εξακολουθεί να υπάρχει, δυσκολία κατανόησης αυτής της απλής φιλοσοφίας, με αποτέλεσμα τη θέσπιση ορίων υψών και κάλυ-

συνθήκες και παραδόσεις, έδινε τη δυνατότητα δημιουργίας ουσιαστικών και συνεκτικών ακάλυπτων χώρων και εξαρτούσε, τέλος, το πραγματοποιούμενο ύψος από το εύρος των κοινόχρηστων χώρων και τη μορφολογία του εδάφους.

Αυτό δεν κράτησε πολύ. Ο ήδη νερωμένος ΓΟΚ/85 οδηγήθηκε με συνοπτικές διαδικασίες στην προκρούστεια κλίνη του ΣτΕ και υπέστη διαδοχικούς ακρωτηριασμούς. Δεδομένου ότι στο καθεστώς του υπαρκτού σοουρεαλισμού που επικρατεί στην ανεπανόληπτη χώρα μας, επί παντός επιστητού (είτε πρόκειται για χωροταξία, είτε πρόκειται για φάρμακα, είτε πρόκειται για χαρακτηρισμούς διατηρητέων, είτε πρόκειται για σκουπίδια, είτε πρόκειται για το περιβάλλον ή ακόμη και την αισθητική) τελικός, αναντίρρητος και απόλυτος κριτής είναι το ΣτΕ: Η ελεύθερη τοποθέτηση των κτιρίων κρίθηκε ως αντισυνταγματική. Κι αυτό γιατί κατά το ΣτΕ, προφανώς, περιβάλλον θεωρείται ο πλάγιος ακάλυπτος της γει-

* Αρχιτέκτων, εκπρόσωπος της Δ.Ε. του ΤΕΕ στην Ο.Ε. για τον νέο ΓΟΚ (1977)